

Nr 200.

Av herr **Ekman, Carl Gustaf**, och herr **Ljunggren**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående tillverkning och beskattning av malt-drycker m. m.

I proposition nr 131 har Kungl. Maj:t förelagt riksdagen förslag till förordning angående tillverkning och beskattning av malt-drycker m. m. Såsom av propositionen framgår har Kungl. Maj:t därvid i allt väsentligt anslutit sig till de synpunkter, som av kontrollstyrelsen uttalats.

Frånsett förslaget om förbud mot tillverkning och import av klass III, yrkas bland annat följande:

att alkoholprocenten i klass II höjes från nuvarande 3.6 vol. procent till 3.9 eller, omräknat i viktprocent, till 3.1, och att inbryggning må ske med en stamvört, vilkens extrakthalt icke överstiger tio procent (förut 9.5), ävensom

att skattesatserna höjas från nuvarande 17, 20 och 23 öre per kilo avverkat malt till respektive 67, 71 och 75 öre.

Beträffande det ifrågasatta förbudet mot tillverkning och import av klass III står ett dylikt i full överensstämmelse med riksdagens år 1920 till Kungl. Maj:t avlätna skrivelse.

Vad åter angår förslaget om alkoholgränsens höjande i klass II, synes det, som om Kungl. Maj:t vid förslagets framläggande i vissa avseenden icke fullt beaktat, vad i nämnda riksdagsskrivelse yttrats. I densamma heter det nämligen bland annat: »Utredningen borde vidare inriktas på, att söka tekniskt uttröna, huruvida en, trots låg alkoholhalt, smakligare, hållbarare och såsom måltidsdryck mera användbar malt-dryck än det förekommande pilsnerdrickat kunde frambringas».

Detta riksdagens uttalande synes oförtydligt utvisa, att man visserligen velat förorda en vidare marginal beträffande extrakthalten, men att man ansett viktigt, att alkoholhalten hölls så låg som möjligt.

De av Kungl. Maj:t den 15 oktober 1920 tillkallade sakkunniga för frågans utredning hava också, i sitt den 17 december 1921 avgivna betänkande, avvisat det förslag om höjning av den högsta medgivna alkoholhalten i klass II, som från vissa håll blivit framställt, och såsom

skäl härför åberopat riskerna ur nykterhetssynpunkt. Däremot hava de föreslagit medgivande för tillverkning av s. k. maltdricka och maltöl.

Maltdrinkat skulle hänföras till klass I och dess alkoholhalt begränsas till den nu gällande, nämligen 2.25 vol. procent, medan extrakthalten kunde vara obegränsad. Maltölet skulle räknas till klass II och sålunda innehålla högst 3.6 vol. procent alkohol, under det att även här extrakthalten skulle vara obegränsad. Genom tillverkning och tillhandahållande av dessa båda nya slag av maltdrycker, vilka sedan årtionden tillbaka hava fått en stor utbredning i våra västra grannländer, menade man, att allmänhetens krav på smakligare måltids- och läskedrycker skulle bli tillgodosett, samtidigt som man tillvaratoge nykterhetsintresset.

Kontrollstyrelsen hade emellertid avstyrkt, att dessa drycker fingo tillverkas, därvid följande svenska bryggareföreningens uttalade mening, och även Kungl. Maj:t har nu anslutit sig till samma uppfattning, enligt vilken alltså förbud alltjämt skall vara rådande i Sverige mot tillverkning och försäljning av alkoholsvaga men extraktrika maltdrycker.

Förordandet av alkoholgränsens höjande i klass II harmonierar knappast med det uttalande, som av kontrollstyrelsen gjorts, »att för-täring av det nuvarande pilsnerdrinkat i erforderliga mängder kunde åstadkomma berusning». Detta uttalande pekar snarare mot en sänkning än en höjning av alkoholgränsen. Visserligen har man sedermera, och detta jämväl från kontrollstyrelsens sida, sökt vindicera fram den meningen, att maltdrycker med intill 3.9 vol. procent skulle vara ur nykterhetssynpunkt »relativt ofarliga». Men bevisföringen härutinnan är utav alltför teoretisk art för att kunna vara övertygande. Den praktiska erfarenheten med redan nu gällande bestämmelser understryker också detta.

Däremot förefaller det vara rimligt, att möjligheter beredas för tillverkning av maltstarkare drycker än nuvarande klass I och klass II. Härutinnan hava de maltdryckssakkunniga anvisat en väg, som synes vara den rätta. Men då redan inom ramen av klass I och med dess lägre alkoholhalt kan — därest lagen komme att tillåta det — tillverkas ett dricka med mycket hög extrakthalt, torde ej något behov föreligga att tillverka s. k. maltöl med intill 3.6 vol. procent alkohol.

I olikhet mot vad de maltdryckssakkunniga förordat, bör det ävenledes betonas, att en dryck av maltdrinkats beskaffenhet icke gärna kan betraktas såsom kvalitetsdryck i betydelsen av lyxvara. Tvärtom vill det synas, som om alla skäl — och ej minst nykterhetssynpunkterna —

tala för, att konsumtionen av denna maltdryck förtjänar uppmuntras, därest man över huvud anser extraktrika maltdrycker önskvärda. Följaktligen bör samma skattefrihet för tillverkningen av maltdrickat tillämpas, som redan är gällande beträffande tillverkningen av nuvarande klass I. Och i överensstämmelse härmed böra även de skattefria bryggerierna medgivas rättighet att tillverka maltdricka av klass I, i den mån dessa bryggerier av kontrollstyrelsen prövas vara utrustade med för en dylik tillverkning nödiga tekniska resurser. Ett dylikt medgivande är så mycket mera påkallat, som de skattefria bryggerierna redan nu på grund av statsmakternas åtgöranden kommit i en mycket ogynnsam situation.

Ej minst ur nykterhetssynpunkt är det ett viktigt statsändamål, att en livskraftig svagdricksindustri hålles vid liv, vilken har intresse utav att förse allmänheten med smakliga, extraktrika men alkoholsvaga maltdrycker. Ett sådant intresse kan uppenbarligen icke tänkas träda i förgrunden hos de skattepliktiga bryggerierna, vilka i allmänhet sträva efter att pressa alkoholhalten i maltdryckerna så högt upp som möjligt. Ej minst de vid den kungl. propositionen fogade uttalandena från svenska bryggareföreningen och denna förening närstående lämna bevis härför.

Föredragande departementschefen har bland annat anfört, beträffande de extraktrikare men alkoholsvaga maltdryckerna, att risken för att dessa drycker skulle missbrukas genom medelst efterjäsning åstadkommen ökning av alkoholhalten icke kan lämnas ur räkningen och att å andra sidan det knappast kunde förväntas, att dylika drycker »skulle bliva föremål för någon allmännare efterfrågan — utom möjligen för att sålunda missbrukas».

Vad efterfrågan av dylika maltdrycker beträffar talar erfarenheten, särskilt från Danmark, bestämt emot departementschefens och kontrollstyrelsens teori. Och man lär väl knappast kunna göra gällande, att den svenska smaken härutinnan skulle vara så olikartad den danska, att man allenast därpå kan bygga någon slutledning. Och vidare beror konsumtionens storlek även på prissättningen. Genom skattefrihet för maltdrickat vinnes alltså en ytterligare garanti gent emot den av departementschefen befarade alltför begränsade efterfrågan.

Det befarade missbruket av dessa slags maltdrycker torde icke heller kunna annat än teoretiskt dokumenteras. Även härutinnan kan man hänvisa till Danmark och Norge, där ett dylikt missbruk icke framträtt och detta icke ens under rådande starkölsförbud.

Sveriges svagdricksbryggareförening har i en till Kungl. Maj:t ingiven skrivelse yrkat på tillstånd för de skattefria bryggerierna att tillverka

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 3 saml. 67 häft. (Nr 196—200.) 5

klass I med en ekstrakthalt av intill $7\frac{1}{2}$ procent. Någon utredning om, i vad mån en dylik höjning av extraktgränsen skulle komma att automatiskt medföra en höjning av nu gällande alkoholgräns har icke lämnats. Emellertid bör även det spörsmålet kunna under utskottsbehandlingen klarläggas.

Riksdagens nykterhetsgrupp har uppdragit åt sin styrelse att i huvudsaklig anslutning till de synpunkter, som ovan anförts, i föreliggande motion hemställa,

att riksdagen måtte för sin del antaga sådana bestämmelser beträffande förordningen angående tillverkning och beskattning av maltdrycker,

a) att för klass II alkoholhalten bibehålles vid 3.6 vol. procent och däremot svarande viktprocent,

b) att medgivande lämnas för tillverkning av maltdrycker innehållande högst 2.25 vol. procent alkohol men inbryggda med en stamvört, vilkens ekstrakthalt även kan överstiga 6 procent,

c) att för tillverkning av sistnämnda slags malt-drycker (»maltdricka») skattefrihet medges ävensom att dylik tillverkningsrätt tillerkännes varje bryggeri — och således även skattefritt sådant — som av kontrollstyrelsen prövas vara utrustat med erforderliga tekniska och andra resurser.

Därest ovan anförda yrkanden vinna beaktande, torde utskottet avfatta de härför nödiga bestämmelserna i respektive förordningar.

Stockholm den 7 april 1923.

Carl Ekman.

August Ljunggren.